

ספר
אוהב
ישראל

פְּרִשְׁת נְשֵׂא

וְאִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ לֹא יִהְיוּ וְגו' א. וְהִנֵּה פְּסוּק זֶה עַל כְּרַחֵף אוֹמֵר דְּרִשׁוּנֵי וְחִיו, כִּי לְפִי פְּשׁוּטוֹ אֵינוֹ מוֹבָן. אַךְ יֵשׁ לוֹמֵר בְּזֶה עַל פִּי מֵאֲמֵר חַז"ל בְּפֶרֶק בִּיצַד מְבָרְכִין (ברכות לה.)² 'אָסוּר לְאָדָם לְהִנּוֹת מִהָעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא בְּרָכָה כּו', וְכֹאֲלוֹ מֵעַל בְּהַקְדֵּשׁ כּו', וְכֹאֲלוֹ גּוֹזֵל אֶבְיוֹ וְאָמוֹ כּו', רַבִּי לְוִי רָמִי פְּתִיב (תהלים כד, א) 'לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ וּכְתִיב (שם קטו, טז)

הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לֵה' וְהָאָרֶץ נָתַן לְבָנֵי אָדָם, אֲלֵא כָּאֵן קִדְם בְּרָכָה וְכֹאֵן לְאַחַר בְּרָכָה. וְלִהְבִּין טַעַם הַדְּבָרִים לְמָה נִשְׁתַּנָּה אַחַר הַבְּרָכָה מִקִּדְם הַבְּרָכָה:

אֶךְ יֵשׁ לוֹמֵר, דְּהִנֵּה נוֹדַע שְׁכָכֵל הַנְּבָרָאִים וּבְכָל מִינֵי מֵאֲכָל יֵשׁ בָּהֶם נִיצוּצֵי קִדְשֵׁינֵי, וְזֶהוּ טַעַמָּן שֶׁל הַמֵּאֲכָלִים וְרִיחָן וְטוֹבָן, וּבְרָבוֹת הַנִּיצוּצוֹת נִתְרַבָּה הַטַּעַם וְרִיחָן הַטּוֹב. וְהִנֵּה הַנִּיצוּצֵי קִדְשֵׁינֵי כָּל

המכרך ככוונה
מועלה

הניצוצות הק'

שבמאכל

לשורשים

ובמשיך שפע

לעולמות

ציונים ומקורות

מאכל שיערב לאחד יותר מלזולתו כי מגיע לחלקו. והנה לזה צריך שימוש חכמים להבין הענין על בוריו, ואילו היינו רוצים להאריך ולפרש הדברים אפילו כפי שיכלנו הדל יארך הענין, ועפ"י פירש הבעש"ט זצלה"ה דברי דוד אדונינו (תהלים קז, ה) 'רעבים גם צמאים, ר"ל למה עשה הש"י ככה שיהיו בני אדם 'רעבים גם צמאים', הלא הוא על כי 'נפשם בהם תתעטף, דהיינו שבכל ענייני העולם מעוטפים ניצוצי קדושה השייכים לחלקי נפשותם, והבן. וע"ע שפת אמת פר' ראה תרלד ד"ה כי 'רחיב. ד. עיין מאור עינים פר' מטות ד"ה וידבר משה: 'אין לך דבר מזה העולם שאין בו ניצוץ הקדוש שנאצל מדיבורו של הקודשא בריך הוא המחיה אותו הדבר, והוא הטעם שבדבר ההוא המתוק לחיך, כמ"ש (תהלים לד, ט) 'טעמו וראו כי טוב ה', ר"ל מה שאתם טועמין ורואין 'כי טוב, הוא ה', שהוא ניצוץ הקדוש שבדבר ההוא המלוכב בו, כמו שנראה לעין כי לאחר שאכל האדם המאכל ונשאר החיות בקרבו, שהפסולת נדחה לחוץ מבלי חיות והוא דבר נפסד וגרוע, כי עיקר המזון שהאדם ניזון ממנו ומוסיף לו כח הוא הניצוץ הקדוש שבמאכל ההוא, שהוא הטעם הטוב שהאדם טועם במאכל ובמשקה ההוא.'

א. 'ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה'. ב. 'תנו רבנן, אסור לו לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה, וכל הנהנה מן העולם הזה אמר שמואל, כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו נהנה מקדשי שמים, שנאמר 'לה' הארץ ומלואה'. רבי לוי רמי, כתיב 'לה' הארץ ומלואה' וכתוב 'השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, לא קשיא כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה. אמר רבי חנינא בר פפא, כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו גוזל להקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, שנאמר (משלי כח, כד) 'גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית, ואין 'אביו' אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר (דברים לב, ו) 'הלא הוא אביך קנך, ואין 'אמו' אלא כנסת ישראל שנאמר (משלי א, ח) 'שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך'. ג. עיין אגרא דכלה דברים פר' דברים ד"ה רב לכם: 'על מה עשה ה' ככה שיהיה אדם צריך לאכילה ושתיה והנאות העולם כיוצא, ובלעדם אי אפשר לו לחיות על פני האדמה. וכתבו המקובלים כי בכל דבר יש ניצוצות וחיות אלקות, ויצטרך כל אדם להעלות הניצוצות הנוגעים לחלק נשמתו, על כן יש

הקדוש, לזאת לו יהיה, הינו לאשר נתן שֶׁבַח וְהוֹדִיָּה וּבְרָכָה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַעוּתָא דְלִבָּא וְכַנְ"ל וְלִזְמַת זְכָה בְּהֵן וּבְקַדְשֵׁיהֵן וְכַנְ"ל, וְהֵבֵן:

הצדיקים נקראים על שם יוסף

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא לְבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצֹר וְגו'. בַּמִּדְרָשׁ (במ"ר יד,

ו) 'הָדָא הוּא דְכְּתִיב (קהלת ח, ב) 'אָנִי פִי מְלֶךְ שְׁמֹר'. וּבְהֶעִיר לֵב וְשׁוֹם שְׁכָל יֵשׁ לֹמֵר, דְּהִנֵּה כְּתִיב (בראשית מה, נא-נב) 'וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת שְׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי נִשְׁנִי אֱלֹהִים אֶת כָּל עַמְלֵי וְאֶת בֵּית אָבִי, וְאֶת שְׁם הַשְּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם כִּי הִפְרַנִּי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עֲנִי', וַיְדוּעַ כִּי יוֹסֵף הוּא הַצְּדִיק יְסוּד עוֹלָם וְכָל הַצְּדִיקִים נִקְרָאִים עַל שְׁמוֹ.

יש בחי' בצדיקים שממשיכים שפע לנבראים

וְהִנֵּה עָקֵר תּוֹלְדוּתֵיהֶן שֶׁל צְדִיקִים הוּא מַעֲשִׂים טוֹבִים^ט, וַיֵּשׁ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת תּוֹלְדוֹת הַצְּדִיק הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, בְּחִינָה אַחַת שֶׁהַצְּדִיק הַהוּא הוּא הַשְּׁלִיט וְהַמְּשַׁבֵּיר לְכָל עַמֵּי הָאָרֶץ וּמְמַשֵּׁף שְׁפַע וּבְרָכָה וּמְזוֹן וּפְרִיָּה לְכָל בְּרוּאֵי הָעוֹלָמוֹת וּבְנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי, וְתוֹלְדָה זוֹ מְכַנֶּה בְּשֵׁם אֶפְרַיִם מְלֶשֶׁן פְּרוּ וּרְבוּ כִּי הִפְרַנִּי אֱלֹהִים, שֶׁהוּא הַמְּמַשֵּׁף פְּרוֹת לְהָעוֹלָם מְזוֹן וְשְׁפַע טוֹב וּבְרָכָה:

הִיכָא דְאִיתְגַּהוּ בֵּי גִזָּא דְרַחֲמָנָא אִיתָא וְהִמָּה הַקְּדֻשׁ, וְלִזְה אָסוּר לְאָדָם לְהַנּוֹת מֵהֶם וְהוּא כְּאֵלוּ מַעַל כִּי אֵין לָךְ הַקְּדֻשׁ גְּדוֹל מְזָה, וְאָמְנָם כְּאֵשֶׁר הָאָדָם אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי מְבָרַךְ עַל אֵיזָה דְּבַר בְּרָכָה הָרְאוּיָה לוֹ עַל פִּי תַקְנֵת חַז"ל, וּמְבָרַךְ אוֹתָהּ בְּכּוֹנֵת הַלֵּב וּבְדַבְּקוֹת וְאֶהְבֵת וַיִּרְאֵת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּזָה מַעֲלָה הַנִּיצוּצִין קַדִּישִׁין לְמִקּוּרָן וְשָׂרְשָׁן הַרְמָה בְּקַדְשׁ וּמְמַשֵּׁף שְׁפַע טוֹב וּבְרָכָה לְכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי 'בְּרָכָה' הוּא מְלֶשֶׁן 'בְּרָכָה' בְּסוּד נַחַל הַמְּמַשֵּׁף שְׁפַע לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וְעַל כֵּן זְכָה אוֹתוֹ הַמְּבָרַךְ בְּדַבְּרֵי מְאֹכֵל הַזֶּה אוֹ הַמְּשַׁקָּה הַהוּא וְנַעֲשֶׂה כְּשֵׁלוֹ, לְהִיּוֹת כִּי הוּא הָעֵלָה הַנִּיצוּצִין הַקְּדוּשִׁים שְׁבוּ לְמִקּוּרָן וְשָׂרְשָׁן וְעַל יְדֵי זֶה הַמְּשַׁף מְלַמְעֵלָה שְׁפַע טוֹב בְּיָתֵר שְׂאֵת, וְלִזְה וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי אָדָם:

וְזֶהוּ מְרַמֵּז כָּאֵן בְּפִסּוּק, וְאִישׁ אֶת קַדְשֵׁיו הַיְנוּ הַנִּיצוּצִין קַדִּישִׁין שְׁבָבֵל דְּבַר שֶׁהָעֵלָה אוֹתָם לְמִקּוּרָן וְשָׂרְשָׁן, לֹו יְהִי הַמָּה שְׂיָכִים אֵלָיו וְהֵם כְּשֵׁלוֹ מִמֶּשׁ וְאֵין בָּהֶם מַעֲלָה וְלֹא מִשׁוֹם גִּזָּל, וְהַטַּעַם לְדַבְּרֵי, לְאֵשֶׁר 'אִישׁ אֵשֶׁר יִתֵּן לְפָהֵן לוֹ יְהִי', הַיְנוּ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ הַנִּקְרָא בְּסוּד 'פָּהֵן' כְּכִיכּוֹל כְּמִבְּאֵר בְּזֶהר

הנותן ברכה והודאה להש"ת על איזה דבר זוכה בניצוצות הק' שבו

◆ ציונים ומקורות ◆

ליה המבורך איהו מבוועא דבירא'. ז. ח"ג מט: 'והובא אל הכהן' (ויקרא יג. ט) דא הוא קודשא בריך הוא וכו', תא חזי, באתר חד אהרן הכהן, ובאתרא אחרא הכהן סתם, ודא קודשא בריך הוא'. ה. זוה"ק ח"א נט: 'יוסף בגין דנטר ליה לברית עלמא זכה דאיכרי צדיק'. וע"ע זוה"ק ח"ג שב. ט. רש"י בראשית ו, ט. וע"ע בר"ר ל, ו. תנחומא נח ב. י. עפ"י כת"י, ובדפ"ר בכמה שינויים.

ה. עיין ריקאנטי שמות ב, יא: 'לשון ברכה נופלת על התפשטות המקור מלשון בריכה'. וע"ע מערכת האלקות פט"ו: 'ובברכות יכוין למילת ברוך לראשונה, שהוא מקור הברכה והיא הברכה'. וע"ע שו"ת הרשב"א ח"א סימן תכג. ו. עיין זוה"ק ח"ב קלה: 'ברוך ה' המבורך' דא אפיקו דברכאן ממקורא דחיי ואתר דנפיק מינה כל שקיו לאשקאה לכולא, ובגין דאיהו מקורא ברזא דאת קיימא קרינן

בח"ו אחרת של צדיקים שע"י שעושים תשובה פותחים שערי תשובה לכל

וישיא עוד תולדה שנייה של הצדיק, דהנה עולם התשובה הוא גבוה מאד ואין כל אדם יכול להשיגו, אך על ידי מה המה נפתחים השערי תשובה, על ידי הצדיק, הינו אם היה הצדיק דבוק תמיד בעבודת ה' בלי הפסק ולא היה נופל במחשבתו מן הדבקות אפלו רגע אחד, אז היה יכול להתבטל ממציאותו מחמת גדל דבקותו בהשם יתברך ואהבתו^י, לזה עשה הוא יתברך וסבב סבות ומגלגל שהצדיק יפל לפעמים ממחשבתו הקדושה ונעלם ממנו פרגע, ואז תכף כשמעורר הצדיק את עצמו מנפילתו וחוזר בתשובה על זאת ודופק על שערי תשובה להשיג מחילה על שגגתו זו שעבר על השמר לך פן תשכח כו' (דברים ו, יב)^י, ואז על ידי תשובתו הוא מעלה כל קלקולי הרשעים

ומכניס הרהורי תשובה בלב כל בני אדם אפלו באותן שהם בעמקי שאול רחמנא לצלן^י, ואם פן על ידי השכחה של הצדיק זהו הגורם שנפתחו השערי תשובה לבני האדם, וצדיק זה נתכנה בשם 'מנשה' לשון שכחה, ועל ידו בא התנשאות לכל העולם, הינו על ידי שכחת הצדיק ותשובתו הרמה, וזהו שאמר נשיא לבני מנשה:

אך באמת יש לדעת ולהבין מאין בא ההתעוררות להצדיק לעשות תשובה, פיון שנעלם ונשכח ממנו הדבקות שלו. אך פיון שהצדיק משים ללבו שהשם יתברך מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מניה, ואפלו בפחינה התחתונה שנופל שם הצדיק גם שם יש כח וחיית אלקות, ואם פן לא נפסק כלל מן דבקות ה', פי יודע שהשם

הצדיק מתעורר לשוב לשורשו ע"י שמתבונן שהש"ת נמצא עמו גם בנפילתו

ציונים ומקורות

יא. מכאן עד סוף הפרשה ליתא בדפו"ר, ונוסף עפ"י כת"י. יב. עיין צפנת פענח פר' בא: 'לפעמים' ביטולו של תורה זהו יסודה וכו' (מנחות צט:). והענין, דשמעתי ממורי זללה"ה ענין 'החיית רצוא ושוב' וגו' (יחזקאל א, יד), כי כל דבר חושק ומתלהב לחזור לשורשו לידבק שם, לכך הנשמה מתלהב תמיד לידבק בשורשו למעלה על ידי חשק בתורה ובעבודת ה', ואם מתלהב תמיד הי' בטל ממציאותו כמו קודם עולם התיקון וכו', לכך תיקן השם יתברך שיעסוק לפעמים זמן מה בצרכי הגוף אכילה ושתייה, ומעט להתעסק בצרכי פרנסתו, גם שיש לו מידת הסתפקות, ועל ידי ביטולו מעבודת ה' בזמנים אלו ינוח הנשמה, וכח השכלי יתחזק לחזור ולעסוק בעבודת ה' אח"כ, וזהו 'החיית רצוא ושוב', ודפח"ח. וע"ע לעיל ד"ה עשרים גרה. יג. שם, י-יג: 'והיה כי יביאך ה' אלהיך אל הארץ אשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב לתת לך ערים גדולות וטובות אשר לא בנית.

ובתים מלאים כל טוב אשר לא מילאת ובורות חצובים אשר לא חצבת כרמים וזיתים אשר לא נטעת ואכלת ושבעת. השמר לך פן תשכח את ה' אשר הוציאך מארץ מצרים מבית עבדים. את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד ובשמו תשבע. יד. ע"ע תולדות יעקב יוסף פר' נשא: 'משל א', שנשלח בן מלך מאביו ולא היה יכול להחזירו, עד שהוצרך שר אחד לפשוט בגדיו החשובים, ולבש בגדי פחותי הערך, כדי שיתחבר עם בן המלך שנעשה הדיוט מן פחותי הערך וכו'. והנמשל הוא פשוט בגדיו החשובים כינוי למעשיו הטובים על דרך 'בכל עת יהי' בגדיך לבנים' (קהלת ט, ח), ובגדים פחותי הערך הם דוגמת בגדים הצואים ח"ו, ולא ממש בגדים צואים. והענין הוא, כמ"ש (ויקרא ד, א) 'אשר נשיא יחטא לאשמת העם', כי כל דור ודור ודורשיו הם שורש א', כמו משה רבינו ע"ה עם דורו, כן כל דור ודור לפי דורשיו וכו', אז כשירד ראש הדור למדריגתו, ולבש לבושי הדור שהם בגדי פחותי